

รายวิชา สังคมศึกษา

วิธีพิจารณาความอาญาและแพ่ง
เบื้องต้น

รหัสวิชา ส22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้สอน ครูศิริพร สิ้นสมุทรไทย

วิธีพิจารณาความอาญาและแพ่ง

เบื้องต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

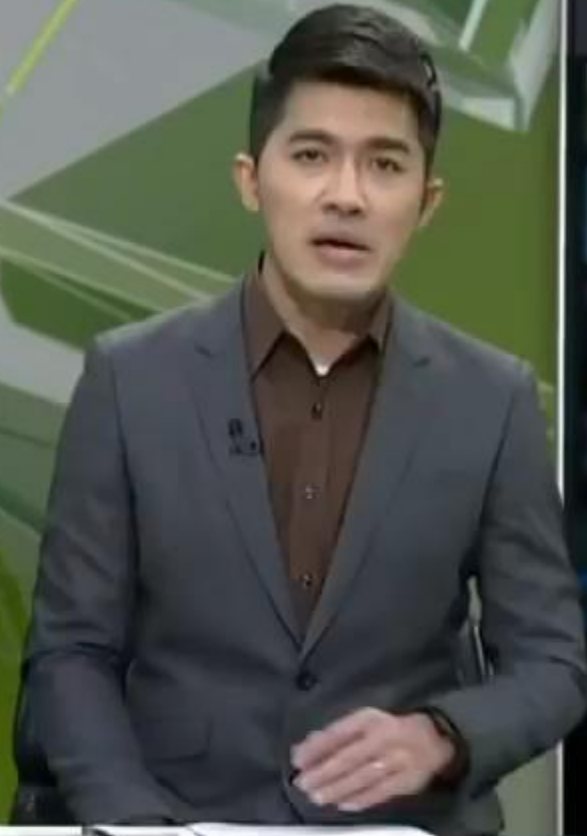
1. **อธิบาย**ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาได้อย่างถูกต้อง
2. **อธิบาย**ขั้นตอนการดำเนินคดีแพ่งได้อย่างถูกต้อง
3. **จากบัตรคำ**ที่กำหนดผู้เรียนสามารถช่วยกันสร้างผังการดำเนินคดีอาญาได้อย่างถูกต้อง
4. **บอกประโยชน์**ที่มีต่อประชาชนในการมีวิธีพิจารณาความอาญาและแพ่งได้อย่างเหมาะสม

วิดิทัศน์

เรื่อง จับสาวพม่าฟอกเงิน

แก๊งยาเสพติด

ข่าวเย็น
ไทยรัฐ

Montree Nopdong

THAIRATH

สวัสดีพี่ทั้งสองครับ

ขอบคุณที่มา

ขอบคุณ VDO จาก Thairath

ตอนจับสาวพม่าฟอกเงินแก๊งยาเสพติด | 29-11-
60 | ข่าวเย็นไทยรัฐ

<https://www.youtube.com/watch?v=ZziCjg-wYuM&t=10s>

ใช้สำหรับสื่อการเรียนการสอน
วิชาสังคมศึกษา ม.2

จากเหตุการณ์ในวิดีโอทัศน์ เจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังทำอะไร

จับกุม และสอบสวน

จากการชมวิดีโอที่ทัศน์
ในการจะจับกุมคนลักคน
นักเรียนว่ามีขั้นตอนใดบ้าง

แสดงหมายจับ และแจ้งสิทธิผู้ต้องหา

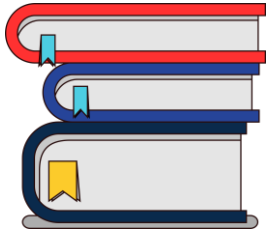

เพราะเหตุใดการจับกุมบุคคลสักคน
จะต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจน

ในการจับกุมบุคคลใดสักคนนั้น เป็นเรื่องใหญ่พอสมควร เพราะบุคคลนั้นอาจสูญเสียอิสรภาพได้หากเขาทำผิดจริง ในการจับกุมหรือดำเนินคดีจึงต้องมีการวางระเบียบขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งขั้นตอนในการจับกุมหรือการดำเนินคดีกับใครนั้น จะอยู่ในกฎหมายประเภท สืบญัตติ หรือที่เรียกว่าประมวลวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง

การแบ่งประเภทของกฎหมาย

แบ่งออกเป็น

กฎหมายสารบัญญัติ และ กฎหมายวิธีสบัญญัติ

เป็นการแบ่งโดยพิจารณาจากบทบาทของกฎหมายเป็นสำคัญ

กฎหมายสารบัญญัติ

กฎหมายสารบัญญัติ หมายถึง กฎหมายที่บัญญัติถึงเนื้อหาของ สิทธิ หน้าที่ ข้อยกเว้น หรือ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เป็นกฎหมายที่คุ้มครองประพฤติกของคนในสังคมโดยตรง

ตัวอย่างเช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น

กฎหมายวิธีสบัญญัติ

กฎหมายวิธีสบัญญัติ หมายถึง กฎหมายที่บัญญัติถึงกระบวนการ
ในการยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกฎหมายสารบัญญัติ

ซึ่งได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น

การแบ่งประเภทคดีอาญานั้นพิจารณาจากอำนาจในการดำเนินคดี
อาญา ซึ่งพิจารณาจากผู้เสียหายเป็นสำคัญ โดยสามารถแบ่งออก
ได้เป็น 2 ประเภท

1) คดีอาญาความผิดอันยอมความได้

2) คดีอาญาความผิดอาญาอันยอมความไม่ได้

คดีอาญาความผิดอันยอมความได้

หมายถึง คดีอาญาประเภทซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อเอกชน
คนหนึ่งคนใดเป็นส่วนตัว มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือ
สังคม และมีกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้
ในการดำเนินคดีอาญา ในความผิดอันยอมความได้นั้น กฎหมาย
จะต้องระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นความผิดอันยอมความได้

คดีอาญาความผิดอันยอมความได้

ตัวอย่างเช่น ความผิดฐานลักยอก ฉ้อโกง หมิ่นประมาท ทำให้เสียทรัพย์
ออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงิน

คดีอาญาความผิดอาญาอันยอมความไม่ได้

หมายถึง คดีอาญาประเภทที่นอกจากจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายโดยตรงแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและสังคม โดยส่วนรวมอีกด้วย ความผิดอาญานอกจากที่กฎหมายระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นความผิดอันยอมความได้แล้ว จะเป็นความผิดอาญาแผ่นดินทั้งสิ้น

คดีอาญาความผิดอาญาอันยอมความไม่ได้

เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์
ทำร้ายร่างกาย ฆ่าคนอื่น วางเพลิงเผาทรัพย์ ขับรถประมาท
แม้ผู้เสียหายไม่ติดใจดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ก็ไม่ทำให้คดีระงับ
เจ้าพนักงานของรัฐก็สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปได้
โดยที่ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องร้องทุกข์ก่อนแต่อย่างใด

คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

หมายถึง “คดีแพ่งที่ฟ้องบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีมูลฐาน
ความรับผิดชอบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา”

ซึ่งหมายความว่า การกระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง
แก่ผู้เสียหาย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้เสียหายจึงมีสิทธิ
เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำความผิดนั้น

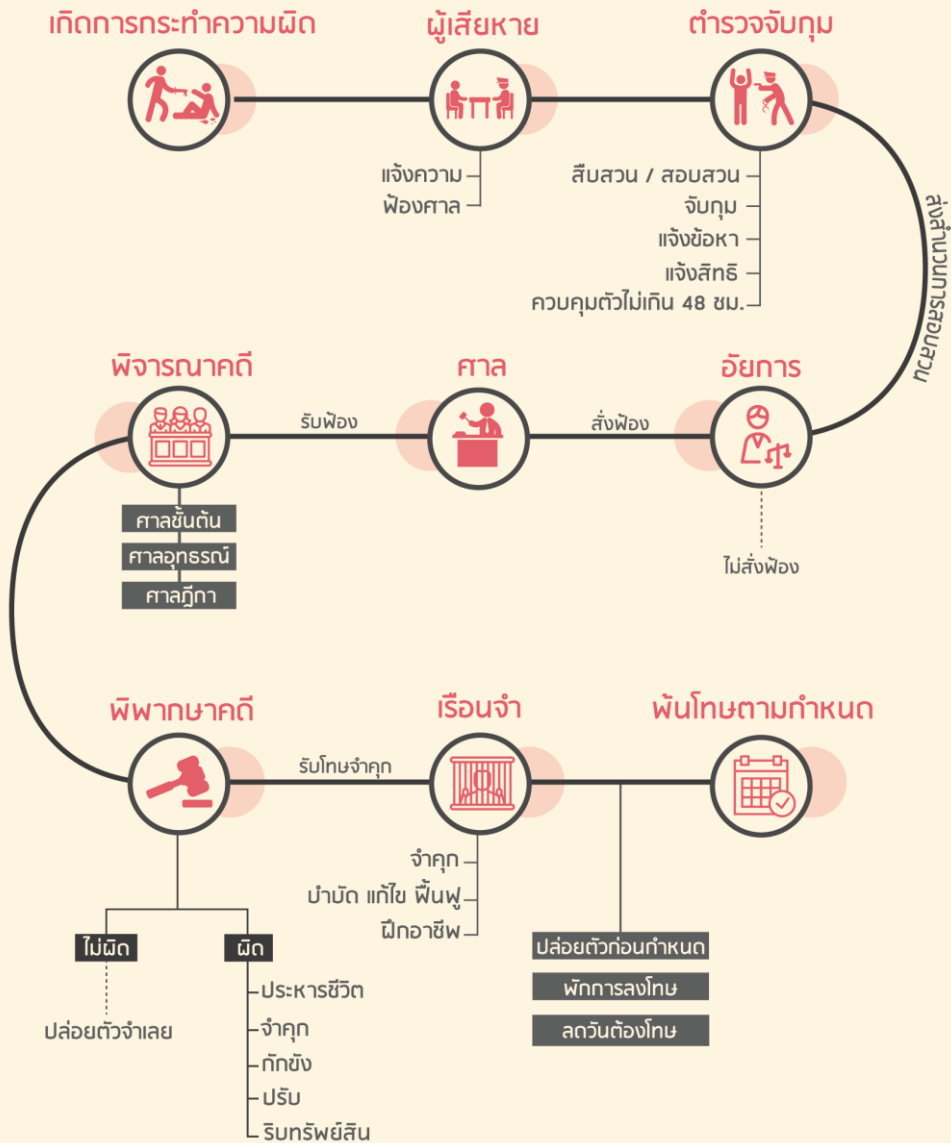

คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

ตัวอย่างเช่น นายแดงขับรถชนนายดำ จนนายดำได้รับบาดเจ็บสาหัส ในคดีอาญานายแดงย่อมมีความผิดฐานกระทำโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัส ส่วนในทางแพ่งการที่นายแดงขับรถชนนายดำด้วยความประมาทเป็นการละเมิดจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อการนั้นจะเห็นได้ว่าสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีมูลมาจากการที่นายแดงทำความผิดต่อนายดำนั่นเอง

ขอสงวนลิขสิทธิ์ห้ามดัดแปลงข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารนี้

Design By thanakorn

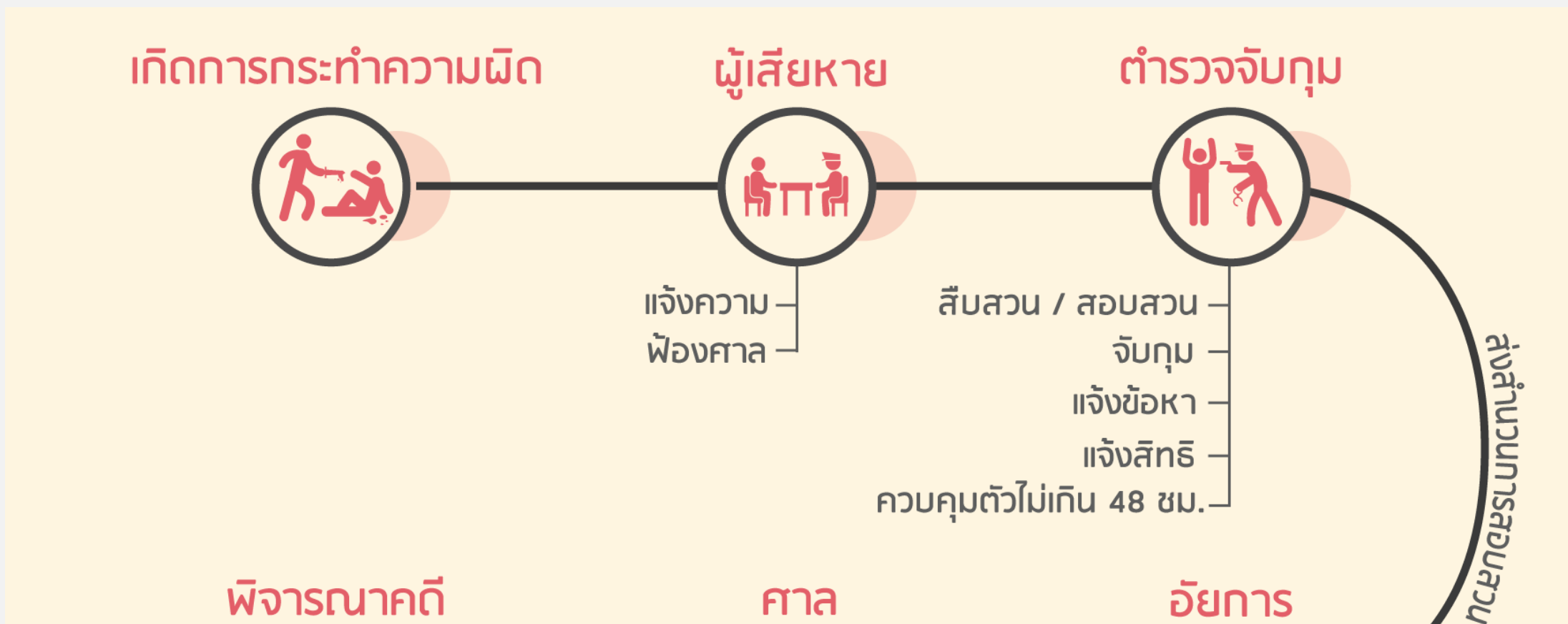
ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

*ยื่นขอประกันตัวทุกขั้นตอนในระหว่างดำเนินคดีได้

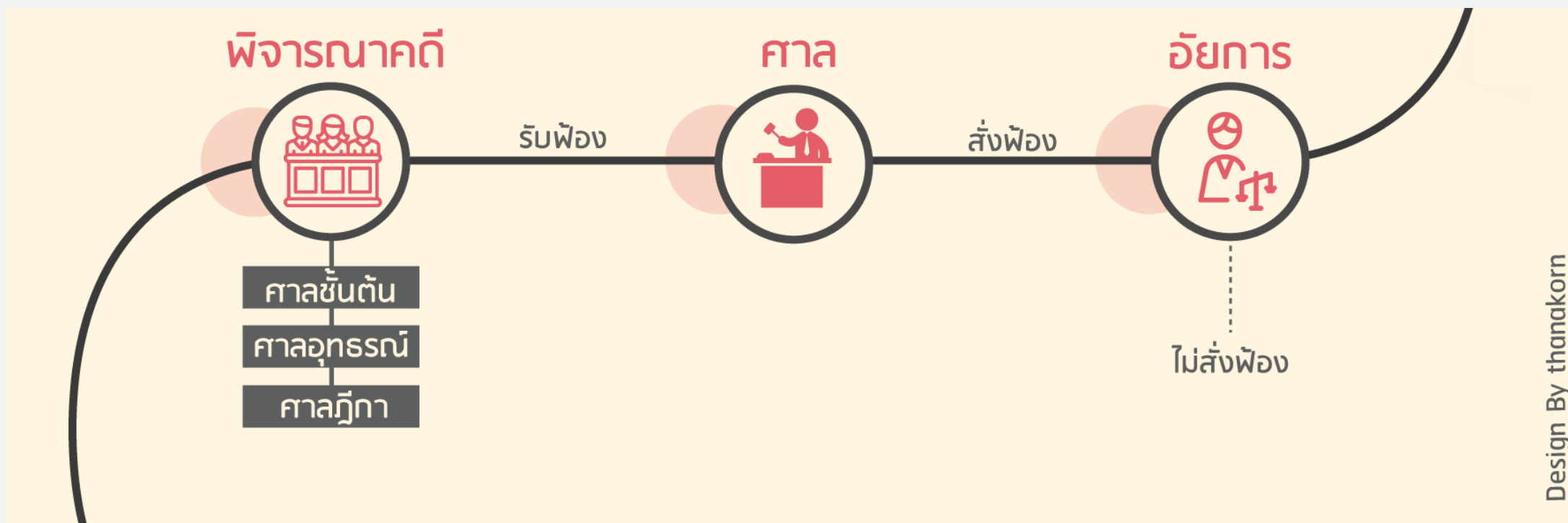

ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

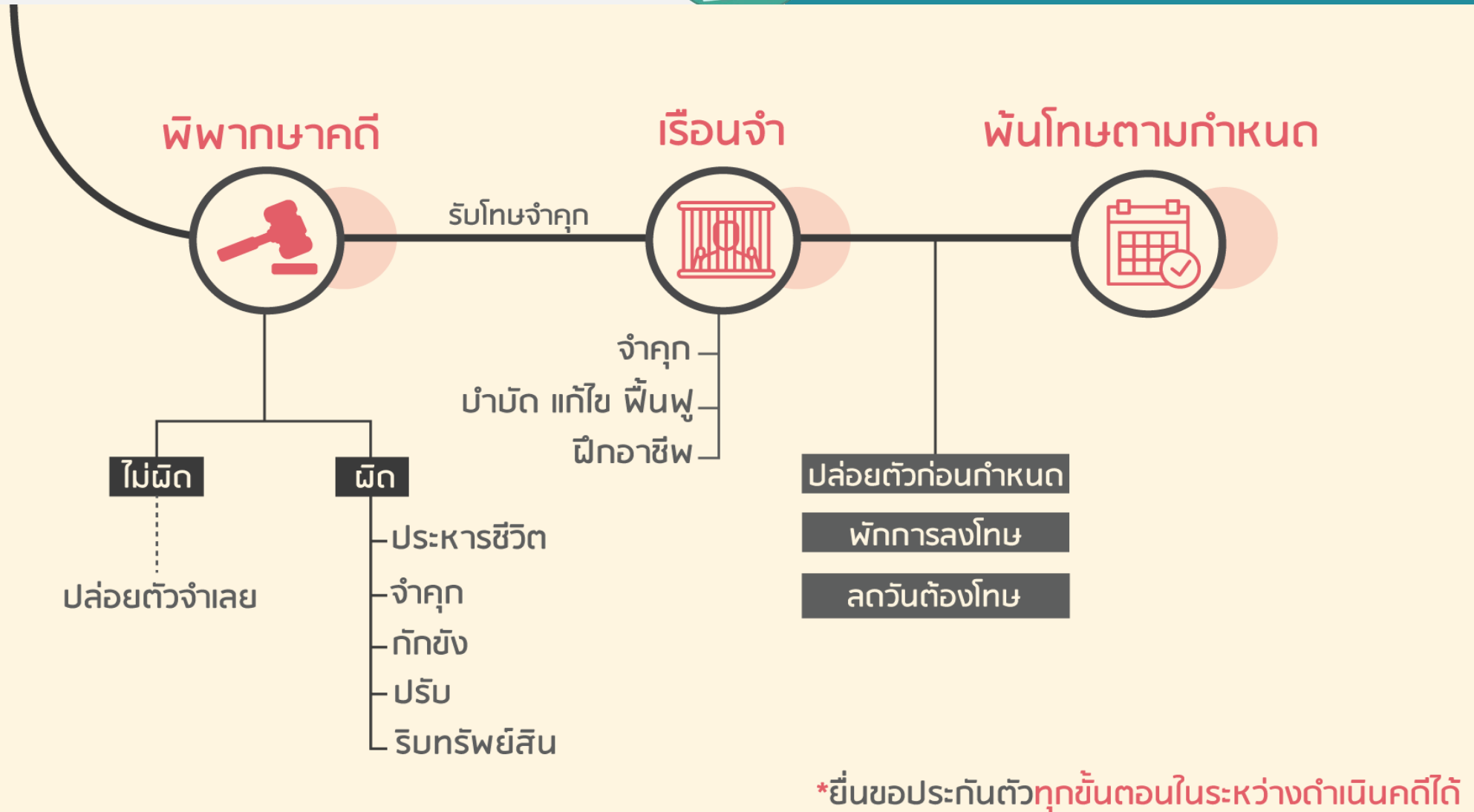
ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

ที่มา : เพจสำนักงานกิจการยุติธรรม

ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

กิจกรรม

บัตรคำเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา สำหรับนักเรียน 1 กลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนตัดบัตรและรูปภาพคำตามกรอบ

ผู้เสียหาย	ร้องทุกข์	รัฐ
ประชาชน	กล่าวโทษ	อัยการ
พนักงานสอบสวน		ศาลชั้นต้น
ผู้พิพากษา	ศาลอุทธรณ์	
	ศาลฎีกา	

ที่มารูปภาพ : https://th.pngtree.com/freepng/the-edge-of-a-thief_3429405.html และ
https://www.thaich8.com/news_detail/33036

ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6 คน จากนั้นแจกบัตรคำเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา และร่วมกันศึกษาขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา ตามบัตรคำที่นักเรียนได้รับ

ภายในกลุ่มจะได้รับกระดาษปรู๊ฟ กลุ่มละ 1 แผ่น

กิจกรรม

จากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันนำบัตรคำที่ได้รับ ติดกาวลงบนกระดาษปรู๊ฟ พร้อมทั้งลากเส้นเชื่อมโยงให้เห็นถึงกระบวนการเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

พร้อมทั้งให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานบริเวณกลุ่มของตนเอง พร้อมทั้งให้ผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

กฎหมายประเภทวิธีสบัญญัติ
หรือประเภทขั้นตอนการดำเนินการ
มีความจำเป็นหรือไม่

ประโยชน์ของการมีกฎหมายวิธีสบัญญัติ
มีอะไรบ้าง

หากไม่มีกฎหมายวิธีสบัญญัติอาจเกิดผลกระทบ
ต่อนักเรียน และสังคมอย่างไรบ้าง

